

BOREÁS TIBOR

Rövid írásomban Borbás Tibornak, a fiatal művésze-
generáció egyik nagy tehetséget ígérő tagjának a tárlatáról
szeretnék szólni, amelyet az érdeklődők szeptember 30-a
óta tekinthetnek meg a Somogyi könyvtár kupola termében.

Őszinte örömmel üdvözöljük ezt a kiállítást, hiszen
a művésznak a SZEGEDI NYÁRI TÁRLATON bemutatott néhány szob-
rát most egy egész kiállítási anyag keretében látjuk vi-
szont. Így bepillantathatunk abba, a még kialakulóban lévő,
de máris egyéni arculatot viselő művészi milióbe, amit
Borbás próbál megteremteni alkotásaival.

Egyszerűen "csak próbálkozásoknak" nem nevezhet-
jük ezeket a műveket, mert színvonalas, mély emocionális
töltésű és gondolati indíttatású alkotások. Bár kétségte-
lenül tele vannak az utkeresés problémáival, de minden
esetben az egyéni adekvát kifejezési formák kialakításá-
nak igényével is.

Amerigo Tot és Giacometti szellemi hatása éppen
ugy "felsejlik" alkotásaiban /Gömbölyű szobor, Szerelmes-
pár I, Gombolyítók, Kocsihajtó/, mint a klasszikus görög
művészeté /Rohanás/, vagy az izmusoké és a ma divatos
stilusmegoldásoké /Borgátai Vénusz, Hulló angyal, Torzó,
Dózsa I/. Mindenképpen a művész javára irandó azonban az

a törekvés, ahogyan ezeket a hatásokat alárendeli témáinak. Éppen úgy, mint sokféle anyagát: dolgozik fával, bronzsal, üveggel, posztóval. Ezek gyakran csak "segédanyagok", amiket rendkívül ötletesen használ fel gipszből és gipszpólyából készített - talán legegényibb - anyagkezelésű műveiben /Stravinszkij-portré/.

A gipsz-tanulmányokhoz szokott nézőnek első pillanatra a meglepetés erejével hatnak ezek a szobrok. Egyrészt anyaguk miatt: bár gipszből készültek, távol állnak attól, hogy "csupán" tanulmány-jellegűek volnának - minden esetben magas szellemi hőfoku, meghatározott gondolati magvu, teljes értékű műalkotások ezek a maguk öntörvényűségével; másrészt pedig technikájuk, megformálási módjuk is szokatlan.

A "Hulló angyal", a "Borgátai Vénusz", a "Petőfi" és a "Dózsa I" című szobrok arany-festése szinte a középkori faragott-festett faszobrok hatását szuggereálja, éles felületi tagoltságuk pedig a kubista törekvésekkel rokonítja őket.

Legegényibb módon talán a gipszpólya-szobrokon sikerül asszimilálnia ezeket a hatásokat, s leginkább itt látszik meg technikai biztonsága is: a "Rohanás" lapos, korongszerű megoldása, belső dinamizmusa, a rohanó alak ruhán át felsejlő idomai és az egész mű disz-

harmónikus kompozíciója magas mesterségbeli tudásról tesz tanubizonyosságot.

Az "Utolsó vacsora" című műve kiválóan feszes szerkezetével és jellemző megfogalmazásával is: hangulatában sokkal inkább hasonlít a "Bacchanáliára", mintsem bármelyik eddig látott "Utolsó vacsora"-ra. A szobor funkciószerűen fehér, hogy ezzel is fokozza azt a kontrasztot, ami a "magasztos" bibliai téma /Krisztusnak az elfogatása előtti utolsó estéje/ és az interpretálási mód között feszül: a duhajkodó részeg apostolok és Jézus megjelenítése. A nagy asztal horizontális tagolást ad a műnek, mintegy kiemelődik, előtérbe helyeződik, nagy felületének hatása felerősödik: mintegy ellensúlyozza a mögötte álló tanítványok mindenféle harmóniát nélkülöző csoportjának mozgalmasságát. A szobor szuggesztivitását és megkomponáltságát fokozza az is, hogy a művész "bensőségesebb" kapcsolatot is igyekszik teremteni a nézővel: balról a harmadik tanítvány magasra tartott - az egész alkotás horizontális tagoltságából kiemelkedő, ilyen módon hangsúlyozott - kupája szinte a szemléltető egészségére emelkedett fel. Még félreérthetlenebb jobbról a harmadik apostol mozdulata, aki az asztalon keresztül próbálja felénk nyújtani poharát. A szobor mozgalmasságát fokozza látszat-csoportosítással és kontrapunktos beállításokkal is.

Gipsz-szobrai közül feltétlenül kiemelendő még a "Szerelmespár" című, ahol játékos vonalvezetéssel, simára megmunkált felületekkel két egymásbafonódó, egymást eggyé kiegészítő fejet formál meg.

A "Torzó" "furcsán, fáradtan-szomorú" hangulata pedig - talán nem is erőszakoltan! - kapcsolható azokhoz az alkotásaihoz, amelyek valamiféle félelmet tükröznek /Szarvas, "Psichomachia" és talán a "Kocsihajtó" is/.

Az "Anyá" című szobra a témának megfelelő klasszikus egyszerűséggel hat és művészportréinak megfogalmazása is találó.

A tárlat legszuggesztivebb és tartalmilag is talán legösszetettebb darabja azonban "Dózsa II" szobor, ami csupán tárgyában azonos az elsővel. Bár némi megformálásbeli hasonlóságot is mutatnak /azonos szituáció!/, problematikájukban alapvetően különböznek: úgy tűnik, hogy az előbbi esetében sokkal inkább formai vonatkozású kérdések kerülnek előtérbe, a művész felületi hatásokkal operál, a másodiknál viszont sokkal fontosabb az a gondolati-érzelmi telítettség, amely a letört lábú, vörös és fekete színű alakot szinte "sátáni" Dózsává avatja. Ezt az elképzelést támasztják alá a színek, az alak ördögi tartása és a - szinte szarvakká gördülő - korona ágai is.

Borbás kisplasztikája is figyelmet érdemel, formai törekvéseiben szobraival rokon. Itt csupán öt darabot láthatunk belőlük, de ez elég ahhoz, hogy a fiatal

alkotó ezirányu törekvéseit érzékeltesse. S nem utolsó sorban: fokozza az amugyis gazdag formakulturáju, tematikai vonatkozásban is sokrétü kiállítési anyag összehátását.

Bognár Zoltán

